

12. Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Informatică pentru anul de studiu 2022-2023, [online]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/16_informatica_repere_metodologice2021-2022_final.pdf, (citat 02.10.2022);
13. *Informatică: Curriculum național: Clasele 10-12: Curriculum disciplinar: Ghid de implementare* /Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; coordonatori: Angela Cutasevici, Valentin Crudu, Angela Prisăcaru; grupul de lucru: Anatol Gremalschi (coordonator) [et al.]. –Chișinău: Lyceum, 2020 (F.E.-P. "Tipografia Centrală"). – 120 p., ISBN 978-9975-3436-2-6, [online]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/informatica_liceu_ro_0.pdf, (citat 02.10.2022);
14. ȘOVA, T. Evaluarea în învățământ: Suport de curs / Tatiana Șova, Dorina Putină; Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Fac. Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Catedra de Științe ale Educației. Bălți: Tipografia din Bălți, 2017, ISBN 978-9975-3184-0-2.

CORELAREA EVALUĂRII CU CONCEPTELE DE SUCCES, INSUCCES ȘCOLAR, PERFORMANȚĂ

Angela CHIROȘCĂ, profesor, <https://orcid.org/0000-0003-3174-1779>

Mihaela Rely AVRAM, profesor, <https://orcid.org/0000-0002-5801-6158>

Școala Gimnazială Nr. 29 Galați, România

CZU: 37.091.27

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p58-63

Rezumat. Cunoscând, prin evaluare, conținutul complet al pregătirii elevilor și particularitățile lor psihice manifestate în procesul de învățământ, respectiv aspectele pozitive și negative în însușirea cunoștințelor și formarea deprinderilor, progresele realizate, rămănerile în urmă, greșelile săvârșite, potențialul insuficient stimulat, învățătorul are posibilitatea de a-și regla strategia didactică în vederea obținerii unor rezultate cât mai bune de toți elevii.

Cuvinte cheie: *evaluare, calitate, succes și insucces școlar, performanță*

Abstract. Knowing, through evaluation, the full content of the students' training and their mental characteristics manifested in the educational process, namely the positive and negative aspects in acquiring knowledge and training skills, the progress made, the lagging behind, the mistakes made, the potential insufficiently stimulated, the teacher has the opportunity to adjust his didactic strategy in order to achieve the best results for all students.

Keywords: *evaluation, quality, school success and failure, performance*

Teoria evaluării eficienței învățământului constituie un sistem de concepții și tehnici referitoare la măsurarea și aprecierea rezultatelor obținute în activitatea de învățământ în general și cu deosebire a rezultatelor școlare.

În plan specific, *evaluarea* apare ca un proces de apreciere a calității sistemului educațional sau a unei părți a sistemului. Ea are menirea de a stabili „dacă sistemul își îndeplinește funcțiile pe care le are, adică dacă obiectivele sistemului sunt realizate”.

În același timp, o *evaluare* cât mai obiectivă cu putință a randamentului învățământului reprezintă condiția *sine qua non* pentru adoptarea unor măsuri menite să amplifice succesul acțiunii de educație. Există o interacțiune între procesul perfecționării învățământului și evaluarea randamentului școlar. Cunoașterea cât mai exactă a rezultatelor școlare constituie premisa oricăror măsuri destinate să îmbunătățească desfășurarea activității în sine.

În evoluția concepțiilor privind *evaluarea eficienței învățământului* se pot distinge două tendințe. Pe de o parte se constată extinderea acțiunilor de evaluare de la rezultatele școlare obținute de elevi către multiplele aspecte ale activității învățământului ca subsistem social. Pe de altă parte, în corelație cu prima tendință se constată în acest domeniu abordarea multidisciplinară, vizând examinarea cât mai completă posibil a unui domeniu atât de complex cum este învățământul.

Ca urmare, *evaluarea randamentului școlar* devine fructuoasă numai în condițiile în care promovează un spirit multidisciplinar, dezvăluind influențele reciproce dintre multiplele laturi ale învățământului, dintre structura sistemului și conținutul său, dintre conținut și metodologie, dintre toate acestea de o parte și celelalte subsisteme ale sistemului social, de altă parte.

Înțelegerea naturii proceselor de evaluare din unghiul celor două abordări permite relevarea acestei acțiuni, și anume aceea de cunoaștere a efectelor acțiunii desfășurate, în vederea perfecționării procesului în etapele următoare.

Așa cum arată Dicționarul de pedagogie, *randamentul școlar* reprezintă nivelul de pregătire teoretică și practică la care s-a ajuns la un moment dat cu elevii. Gradul de concordanță dintre cunoștințele elevilor și obiectivele programei școlare constituie un indiciu al randamentului școlar. Coeficientul ridicat de corelație dintre obiectivele programei școlare și cunoștințele elevilor este o dovadă a randamentului școlar superior.

Randamentul școlar concretizat în succes sau insucces la învățatură este un fenomen foarte complex și multiplu determinat de nenumărați factori, situații, împrejurări angajate în desfășurarea procesului evolutiv al dezvoltării elevului prin și datorită învățării, al activității școlare. Un anumit randament școlar depinde la rândul său de un anumit nivel de angajare a potențialului intelectual global, respectiv a personalității elevului. Altfel spus, de nivelul și calitatea activității sale concrete, deoarece randamentul elevilor depinde de nivelul de activitate, iar acesta, la rândul lui, este decisiv determinat de nivelul și aria de cuprindere a evaluării muncii școlare efectuate, a investițiilor de efort cuprinse în ea.

În acest fel, nivelul reușitei școlare se asociază și se exprimă prin nivelul efortului propriu, al angajării elevului, ca și prin cel al muncii formative efectuate, imprimare, valorizatoare și optimizatoare a potențialului intelectual global, cu nivelul muncii instructiv-educative în ansamblu. În această accepție, *rezultatul școlar* nu poate fi înțeles, explicat și măsurat printr-o variabilă unică

(nota), ci numai printr-o analiză care ia în considerare un evantai de factori, condiții, comportamente.

Insuccesul – respectiv succesul școlar este un moment de bilanț (mulțumitor sau nu) de o relativă stabilitate cu care se soldează efortul în desfășurare al elevului de a-și însuși un anumit quantum de cunoștințe și deprinderi, la un anumit nivel de prelucrare logică și de asimilare intelectual-practică, nivel considerat atât în raport cu cerințele generale formulate pentru sarcina respectivă, cât și în raport cu norme precis determinate de vârsta și de dezvoltarea psihică corespunzătoare.

Insuccesul la învățătură trebuie privit și înțeles ca un rezultat temporar al acțiunii de învățare, putând lua diferite stadii ale acestui proces evolutiv, fie înfățișarea rămânerii în urmă la învățătură, fie înfățișarea eșecului școlar, fie pe cel sal dificultăților școlare cu care este confruntat elevul.

Rămânerea în urmă la învățătură – stabilită fie în comparație cu alții, fie față de nivelul propriu de dezvoltare și performanță școlară – este o fază a insuccesului școlar, acesta constituind la rândul său o etapă în procesul evoluției spre eșecul școlar propriu-zis. Tocmai de aceea, cu cât rămânerea în urmă la învățătură este sesizată mai devreme, cu atât eficiența acțiunii pedagogice este mai mare. Cadrele didactice pot preveni rămânerea în urmă la învățătură, numai în măsura în care intuiesc apariția ei, încă de la primele manifestări ale dificultăților la învățătură.

Pentru aceasta trebuie să se cunoască în fiecare moment evoluția reală, intelectuală și școlară a elevului, să se surprindă primele sale dificultăți. Acțiunea pedagogică întreprinsă și în acest stadiu este de obicei reușită.

Un tip aparte de insucces școlar, nu mai puțin însemnat ca cele semnalate până acum și care nu apare evident, deoarece se manifestă în rândurile elevilor care obțin performanțe școlare mulțumitoare sau chiar bune, este acel insucces rezultat ca decalaj între performanța obținută și capacitățile reale ale elevului respectiv. Deci, nu orice reușită înseamnă succes la învățătură.

Procesul dezvoltării este o trecere alternativă și reciprocă de la succes la insucces, de rezolvare continuă, dialectică și creatoare a contradicțiilor obiective ale acestor laturi ale procesului unic de progres în și prin învățare. Succesul sau insuccesul se evaluează întotdeauna în raport cu un anumit nivel de cerințe. Cum acest nivel trebuie să se diferențieze neînterupt, să crească în raport cu posibilitățile, cu dinamica dezvoltării, a progresului, este cunoscut că un succes oarecare, de un anumit nivel, la un anume moment al dezvoltării, poate deveni insucces în etapa următoare, în raport cu un alt nivel de cerințe.

Egalizarea șanselor în învățământ înseamnă a crea o șansă optimă de muncă și de succes pentru fiecare, potrivit cu posibilitățile reale, atent și optim valorificate în procesul educației.

Succesul (insuccesul școlar) reprezintă o treaptă a calității, pregătirii și rezultatelor dobândite în munca școlară în raport cu un grad anume, general atins și acceptat (cantitativ și calitativ) ca

performanță medie (reper) în funcție de care și pe baza căruia, prin comparație, se diferențiază continuu și dinamic rezultatele concrete, individualizate.

Învățătorul este acela care depistează la timp indicii care semnalează diferite dificultăți întâmpinate de elevi. Tocmai de aceea, în școală se efectuează atât o apreciere finală a cunoștințelor, cât și o verificare curentă, amândouă reprezentând un tot bazat pe control și observare.

Mijloacele de depistare a succesului sau insuccesului (dificultăți, rămâneri în urmă la învățatură, eșec) se bazează pe o îmbinare a observării cu controlul. Rămânerea în urmă la învățatură depistată trebuie să fie înlăturată la timp, în caz contrar, aceasta ducând la instalarea fenomenului de eșec la învățatură.

Reușita la învățatură nu trebuie să fie apreciată exclusiv după performanțele strict școlare obținute ca efect al învățaturii. Activitatea școlară are multiple funcții formative, de formare intelectuală, de dezvoltare psihică. Important în acest cadru este a împlini modele optimale de eficiență ale învățării cu exercitarea și valorificarea pleneră și intensivă a aptitudinilor, a experienței concrete, proprii fiecăruia, comportamentul dirijat în procesul învățării fiind și unul de adaptare diferențiată, de realizare de sine, de transfer optim de cunoștințe. De aici și preocuparea pentru a evalua reușita la învățatură și sub raportul conținutului său formativ, atitudinal și operațional, al comportării active și al desfășurării întregului potențial în vederea realizării obiectivelor urmărite.

Pedagogic, această preocupare presupune educarea „voinței de a învăța”, formarea priceperii de a munci și învăța organizat, temeinic și eficient, crearea condițiilor pentru trăirea sentimentului împlinirii, perfecționării neîntrerupte.

Aceasta implică și presupune „să dezvoltăm la elevi în procesul învățării și în evaluarea sa, interesul pentru ceea ce învață și să-i formăm un sistem adecvat de atitudini și valori privind activitatea intelectuală în general”.

În acest fel reușita la învățatură determină un ansamblu mult mai nuanțat de procedee și metode de instruire și educare, o acțiune susținută în vederea transformării acestei activități într-un mijloc de înfăptuire a obiectivelor, de prevenire și înlăturare a insuccesului școlar în toate formele sale de manifestare.

Realizarea evaluării nivelului de pregătire al elevilor prin raportarea acestuia la obiectivele urmărite asigură obținerea unor date exacte și relevante cu privire la progresul și randamentul școlar al elevilor. Cunoscând, prin evaluare, conținutul complet al pregătirii elevilor și particularitățile lor psihice manifestate în procesul de învățământ, respectiv aspectele pozitive și negative în însușirea cunoștințelor și formarea deprinderilor, progresele realizate, rămânerile în urmă, greșelile săvârșite, potențialul insuficient stimulat, învățătorul are posibilitatea de a-și regla strategia didactică în vederea obținerii unor rezultate cât mai bune de toți elevii.

Evaluarea continuă, formativă, se efectuează pe parcursul întregului program de instruire și se prezintă ca „O preocupare continuă a tuturor celor angajați în activitatea evaluată de a recepta efectele acțiunii (feed-back)”.

Apresiasi formativă constă deci în a descompune o sarcină, un curs în unități și a determina pentru fiecare unitate, în ce măsură un elev a învins o dificultate.

Conexiunea inversă desemnează un astfel de mecanism de reacție, de reîntoarcere în sistem a rezultatelor acțiunii anterioare în vederea reglării și autoreglării din mers a procesului dat, a maximalizării șanselor de succes și minimalizării probabilităților de eșec.

Sistemul caută să-și adapteze astfel performanțele și operațiile de învățare-predare în funcție de ceea ce semnalează acest feed-back. Prin feed-back se poate face astfel ca efectul să aibă o influență transformatoare asupra cauzei, să se obțină o reglare a cauzei prin efectul provocat.

Elevii au nevoie de o multitudine de conexiuni inverse cu privire la caracterul adecvat sau neadecvat al răspunsurilor lor, la conștientizarea dificultăților întâmpinate și erorilor comise, la adaptarea eforturilor proprii potrivit sarcinilor de învățare impuse sau autoimpuse.

Informația inversă este utilă și pentru învățător pentru că indică operații de confirmare (întărire) sau infirmare a rezultatelor curente, de sesizare și prevenire a dificultăților posibile, de corectare a greșelilor ivite și retușare a performanțelor constatate.

Pe baza feed-back-ului sunt posibile intervenții spontane aduse procesului. Fără o informație inversă învățătorul nu știe dacă elevul înțelege sau nu, nu-și dă seama cât de pronunțat este decalajul între ceea ce spune el și ceea ce reține și înțelege elevii.

Fără un control imediat nu știm niciodată exact ce facem și încotro mergem. Se poate afirma că feed-back-ul se instituie ca un autentic instrument de control operativ și continuu, integrat în structura și de-a lungul întregii desfășurări a procesului de învățământ, ca posibilitatea de a discerne eficacitatea și eficiența actelor de predare și învățare, în scopul reglării și autoreglării.

Analizând cu elevii rezultatele obținute prin toate formele de evaluare, învățătorul îi ajută să-și dea seama de nivelul la care se situează în raport cu obiectivele pe care trebuie să le realizeze, de lipsurile din pregătirea lor, de cauzele care le-au generat.

Apresiasi învățătorului interiorizată de elev devine autoapreciere și îl stimulează să colaboreze cu autoexigență și în cunoștință de cauză la înlăturarea lacunelor. Acest fapt prezintă și valoarea educativă, dezvoltând capacitățile de autocunoaștere, autoevaluare, dorința de a se depăși și de a progresa.

Informațiile obținute prin evaluarea pregătirii elevilor indică învățătorului calitatea și eficiența propriei sale activități, determinându-l să-și reevalueze și să-și perfecționeze întregul stil de activitate cu elevii.

Bibliografie:

1. JINGA, I., PETRESCU, A. Evaluarea performanțelor școlare. București: Ed. Delfin, 1996. 204 p. ISBN 978-571-632-5
2. MIHAIL, R., LIȚOIU, N., STOICA, A., Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori. București: Ed. Pro-Gnosis, 2001. 89 p. ISBN 978-296-752-6
3. POSTELNICU, C. Fundamente ale didacticii școlare. București: Ed. Aramis, 2000, ISBN 973-8866-45-X
4. RADU, I. T., Evaluarea în procesul didactic. București: E.D.P., 2001. 238 p. ISBN 973-35-1084-X
5. RADU, I.T., Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului: București: E.D.P., 2000, 72 p. ISBN 973-697-230-5;

DIRECȚII ȘI PERSPECTIVE DE UTILIZARE A METODEI PROIECTULUI PENTRU EVALUAREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL EXTRAȘCOLAR

Oxana COROLEAC, profesor,

<https://orcid.org/0000-0003-3938-2678>

Centrul de Creație Tehnică, mun. Chișinău, Republica Moldova

CZU: 374.02:73

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p63-68

Rezumat. Acest articol prezintă câteva aspecte de utilizare a metodei proiectului pentru evaluarea rezultatelor învățării la orele cercului de „Educație plastică” în învățământul extrașcolar. Metoda proiectului este un model centrat pe elev, care include diferite forme de instruire, evaluare și participare activă a acestuia în procesul didactic. Metoda proiectului oferă un mediu bogat și semnificativ în care elevii dezvoltă abilități complexe interdisciplinare, care sunt esențiale pentru o funcționare eficientă în lumea modernă.

Cuvinte-cheie: produs final, evaluarea finală, autoevaluare, conexiunea dintre discipline, învățarea pe bază de proiect, abilități interdisciplinare, învățământul extrașcolar.

Argument: Metoda proiectului este o tehnică educativă bazată și orientată spre un anumit obiectiv. Învățarea prin proiecte stimulează imaginația copiilor și facilitează transferul achizițiilor învățării în viața de fiecare zi. Metoda proiectului presupune implicarea activă a copiilor pe tot parcursul activităților desfășurate, care se finalizează cu evaluare și un produs final. Evaluarea ne permite să colectăm, prelucrăm și interpretăm informațiile și rezultate pe care le obținem după realizarea proiectului educativ.

Activitățile extrașcolare vin în completarea procesului de învățământ și contribuie la descoperirea și dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor copiilor, la organizarea rațională și plăcută a unei părți semnificative din timpul lor liber.

Conținutul activităților extrașcolare nu este stabilit printr-un curriculum obligatoriu, ci ni se lasă libertatea deplină de a alege acele conținuturi, care sunt în perfectă concordanță cu interesele și dorințele copiilor. În acest mod, metoda proiectului este una din cele mai potrivite metode, care dezvoltă talentul, imaginația, stimulează responsabilitatea, inițiativa, capacitatea de decizie,